

LATVIJAS NACIONĀLĀ ARHĪVA
2017. GADA
PUBLISKAIS PĀRSKATS

Rīga 2018

Satura rādītājs

1. Pamatinformācija	3
1.1. Latvijas Nacionālā arhīva juridiskais statuss	3
1.2. LNA darbības mērķis un funkcijas	3
1.3. Ārējo normatīvo aktu izstrāde.....	4
2. LNA darbības rezultāti un sniegtie publiskie pakalpojumi.....	5
2.1. Institūciju dokumentu un arhīvu pārvaldības uzraudzība un kontrole.....	6
2.2. Dokumentu pieejamība	9
2.3. Lasītavu pakalpojumi.....	9
2.4. Pieprasījumu izpilde.....	10
2.5. Dokumentu popularizēšana un komunikācija ar sabiedrību	11
2.6. Dokumentu saglabāšana.....	19
2.7. Dalība zinātniskajās konferencēs.....	19
2.8. Projekti.....	20
3. Starptautiskā sadarbība	22
4. Sadarbība ar nevalstisko sektoru.....	22
5. Personāls	23
6. Finanšu resursi	25
7. LNA darbības prioritātes 2018.gadam.....	25

1. Pamatinformācija

1.1. Latvijas Nacionālā arhīva juridiskais statuss

Latvijas Nacionālais arhīvs (turpmāk- LNA) ir kultūras ministra pārraudzībā esoša tiešās pārvaldes iestāde, kas īsteno valsts politiku dokumentu un arhīvu pārvaldības jomā.

LNA sastāvā ir funkcionālās un teritoriālās struktūrvienības, kuru darbība aptver visu Latvijas teritoriju.

LNA uzdevumu izpildi veica šādas struktūrvienības:

- Personāla vadības nodaļa;
- Finanšu analīzes un pārskatu nodaļa;
- Attīstības plānošanas nodaļa;
- Izziņu un dokumentu izmantošanas nodaļa;
- Informācijas tehnoloģiju nodaļa;
- Tehniskā nodrošinājuma nodaļa;
- Arhīvu inspekcija;
- Institūciju dokumentu un arhīvu pārvaldības departaments (IDAPD);
- Dokumentu preventīvās saglabāšanas departaments (DPSD);
- Latvijas Valsts vēstures arhīvs (LVVA);
- Latvijas Valsts arhīvs (LVA);
- Latvijas Valsts Kinofotofonodokumentu arhīvs (LVKFFDA);
- Personāla dokumentu valsts arhīvs (PDVA);
- Latvijas Nacionālā arhīva bibliotēka
- Alūksnes zonālais valsts arhīvs (Alūksnes ZVA);
- Cēsu zonālais valsts arhīvs (Cēsu ZVA);
- Daugavpils zonālais valsts arhīvs (Daugavpils ZVA);
- Jēkabpils zonālais valsts arhīvs (Jēkabpils ZVA);
- Jelgavas zonālais valsts arhīvs (Jelgavas ZVA);
- Liepājas zonālais valsts arhīvs (Liepājas ZVA);
- Rēzeknes zonālais valsts arhīvs (Rēzeknes ZVA);
- Siguldas zonālais valsts arhīvs (Siguldas ZVA);
- Tukuma zonālais valsts arhīvs (Tukuma ZVA);
- Valmieras zonālais valsts arhīvs (Valmieras ZVA);
- Ventspils zonālais valsts arhīvs (Ventspils ZVA).

1.2. LNA darbības mērķis un funkcijas

LNA darbības virsmērķis ir sekmēt sabiedrības dzīves kvalitātes uzlabošanu, valsts un pašvaldību institūciju operatīvu darbību, uz zināšanām balstītu industriju attīstību, mērķtiecīgi uzkrājot un saglabājot nacionālo dokumentāro mantojumu (turpmāk – NDM) un nodrošinot tā pieejamību un izmantošanu visas sabiedrības interesēs.

LNA funkcijas

1. Uzkrāt Latvijā un ārpus Latvijas radītus dokumentus ar arhīvisko vērtību.
2. Nodrošināt LNA glabāto dokumentu pieejamību, veicot to izvērtēšanu, aprakstīšanu un uzziņu sistēmu veidošanu.
3. Pieņemt glabāšanā un saglabāt LNA uzkrātos dokumentus ar arhīvisko vērtību, veidot nodrošinājuma kopiju un izmantošanas kopiju fondu.

4. Nodrošināt arhīva dokumentu pieejamību un izmantošanu, popularizēšanu un sabiedrības informēšanu, izsniegt arhīva izziņas, apliecinātas dokumentu kopijas, izrakstus un norakstus.

5. Izvērtēt dokumentus Arhīvu likumā noteiktajā kārtībā.

6. Uzraudzīt dokumentu pārvaldības kārtības ievērošanu institūcijās un -Arhīvu likumā noteiktajos gadījumos - akreditētos privātos arhīvos, sniedzot metodisko palīdzību dokumentu un arhīvu pārvaldības jomā.

7. Veikt pārbaudes institūcijās dokumentu un arhīvu pārvaldības jomā un - Arhīvu likumā noteiktajos gadījumos - akreditētos privātos arhīvos dokumentu pārvaldības un NDM saglabāšanas, pieejamības un izmantošanas jautājumos, izskatīt administratīvo pārkāpumu lietas un uzlikt administratīvos sodus.

8. Akreditēt privātus arhīvus.

9. Veikt pētījumus un metodisko darbu dokumentu un arhīvu pārvaldības jomā.

10. Izsniegt rakstveida licences to LNA uzkrāto dokumentu izmantošanai, kuru autortiesības vai blakustiesības pieder valstij.

11. Izveidot un uzturēt nepieciešamās informācijas sistēmas LNA funkciju veikšanai.

LNA galvenie uzdevumi 2017. gadam bija šādi:

1. nodrošināt NDM pieejamību digitālajā vidē, uzlabot un attīstīt arhīva e-pakalpojumus, sekmēt to izmantošanu;
2. sekmēt NDM izmantošanu izglītības programmu īstenošanā;
3. nodrošināt pilnvērtīgu Vienotās valsts arhīvu informācijas sistēmas (turpmāk – VVAIS) izmantošanu LNA sniegto pakalpojumu kvalitātes uzlabošanai un labas pārvaldības principu nostiprināšanai;
4. nodrošināt elektronisko dokumentu pieņemšanu valsts glabāšanā.

1.3. Ārējo normatīvo aktu izstrāde

2017.gadā LNA turpināts darbs pie likumprojekta „Grozījumi Arhīvu likumā”, paredzot personāla dokumentu līdzšinējo 75 gadu glabāšanas termiņu aizstāšanu ar 10 gadiem privāto juridisko un publisko personu arhīvos. Likumprojekts izstrādāts, pamatojoties uz Ministru kabineta 2015.gada 10.novembra sēdes protokollēmuma (prot. Nr.58 19.§) „Informatīvais ziņojums „Par administratīvā sloga mazināšanu un administratīvo procedūru vienkāršošanu privātā sektora darbības dokumentēšanas un dokumentu glabāšanas jomā” 2.punktā doto uzdevumu, lai samazinātu ilgstoši glabājamo personāla dokumentu glabāšanas termiņus un izslēgtu dublējošās arhīva informācijas pieņemšanu valsts glabāšanā, tādējādi mazinot administratīvo slogu privātajām un publiskajām personām.

Pēc Finanšu ministrijas pieprasījuma sagatavoti Kultūras ministrijas priekšlikumi par grozījumiem likumā „Par grāmatvedību”, kuri tika virzīti izskatīšanai kopā ar likumprojektu „Grozījumi Arhīvu likumā”. Grozījumi likumā „Par grāmatvedību” samazināja glabāšanas termiņus dokumentiem par darbiniekiem aprēķināto mēnešalgu un atvieglināja grāmatvedības attaisnojošo dokumentu digitalizāciju. Grozījumi Arhīvu

likumā un likumā „Par grāmatvedību” stājās spēkā 06.12.2017. Arhīvu likuma 4. panta ceturtajā daļā ir noteikts, ka „Ministru kabinets nosaka glabāšanas termiņus tiem personas darba vai dienesta gaitu apliecinājošiem dokumentiem, kā arī izglītojamās personas, tai skaitā studējošā, lietā esošajiem dokumentiem, kuriem ir arhīviska vērtība.”

2017.gadā izstrādāti grozījumi MK noteikumos Nr.747 „Latvijas Nacionālā arhīva darbības noteikumi (pieņemti 21.03.2017., stājās spēkā 24.03.2017.), kas dod tiesības fiziskai personai arhīva lasītavā, ievērojot arhīva prasības, fotografēt publiskos dokumentus, kuriem nav pieejamības ierobežojumu un kuru reproducēšanu neierobežo autortiesības. Grozījumi ietver arī norādi par fizisko personu datu aizsardzības prasību ievērošanu to izmantošanā.

Sagatavoti Atzinumu projekti par citu institūciju sagatavotajiem normatīvajiem aktiem:

- par Ministru kabineta noteikumu projektu Nr. 684 Grozījumi Ministru kabineta 2017. gada 27. jūnija noteikumos Nr. 381 "Nacionālās zinātniskās darbības informācijas sistēmas noteikumi";
- par likumprojektu „Tiesībaizsardzības nolūkos apstrādājamo personas datu likums”;
- par likumprojektu „Personas datu apstrādes likums”
- par noteikumu projektu „Valsts nodevu uzskaites noteikumi”.

2. LNA darbības rezultāti un sniegtie publiskie pakalpojumi

LNA darbības rezultāti un to rezultatīvie rādītāji:

1. tabula

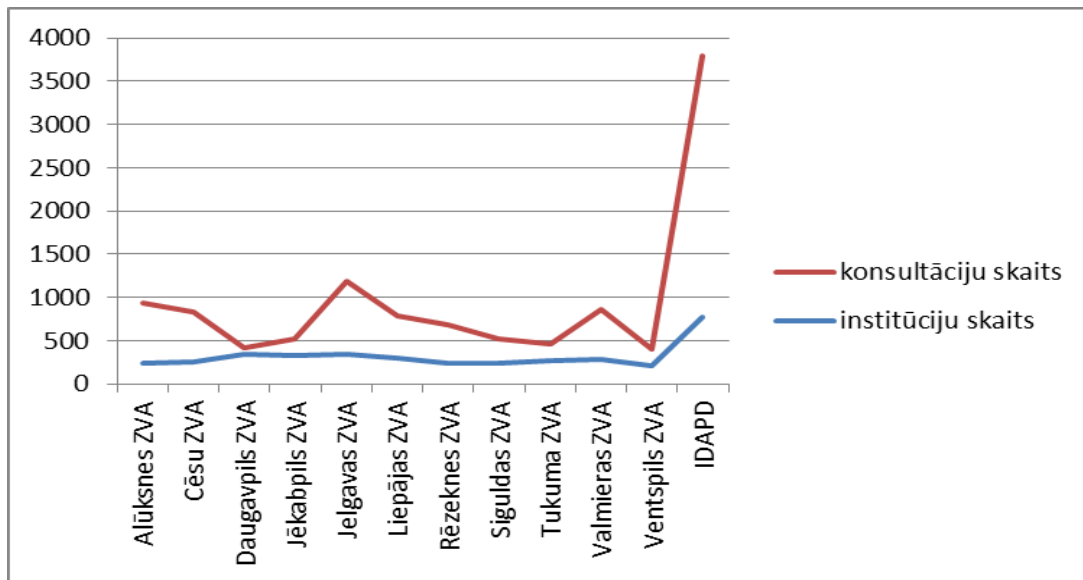
Politikas rezultāti	Rādītāji	Izpilde
Apmierināta sabiedrības prasība pēc kvalitatīviem valsts arhīvu pakalpojumiem un to pieejamība sabiedrībai	Sabiedrības apmierinātības līmenis ar LNA sniegtajiem pakalpojumiem	93%
	Apmeklējumu skaits	36 tūkst.
	Izmantoto glabājamo vienību skaits	124.6 tūkst.
Darbības rezultāti		
Sabiedrībai pieejamais kultūras mantojums	LNA glabājamo vienību skaita pieaugums	160.2 tūkst.
	LNA uzraudzībā esošo institūciju skaits	3.9 tūkst.
	Restaurēto kultūras mantojuma vienību skaits LNA	3.2 tūkst.
	Izsniegto izziņu skaits	17.8 tūkst.

2.1. Institūciju dokumentu un arhīvu pārvaldības uzraudzība un kontrole

Pārskata periodā LNA uzskaitē bija 3.9 tūkst. valsts institūcijas un to teritoriālās struktūrvienības, pašvaldības un to institūcijas, kapitālsabiedrības un nevalstiskās organizācijas.

Lai nodrošinātu NDM papildināšanu, tika veikta institūciju dokumentu izvērtēšana, lietu nomenklatūru saskaņošana, uzraudzīta un vadīta dokumentu aprakstīšana, sniegta metodiskā palīdzība dokumentu un arhīvu pārvaldībā.

Pārskata gadā sniegtas 7.6 tūkst. konsultācijas institūcijām par dokumentu aprakstīšanas jautājumiem, par lietu nomenklatūru sastādīšanu un dokumentu glabāšanas termiņu noteikšanu un dokumentu izvērtēšanu, novadīti 16 semināri par Arhīva likumā un Ministru kabineta 06.11.2012. noteikumos Nr.748 „Dokumentu un arhīvu pārvaldības noteikumi” noteikto normu skaidrojumiem, par institūciju arhīva pases sastādīšanu un citiem aktuāliem jautājumiem institūciju dokumentu un arhīvu pārvaldībā.

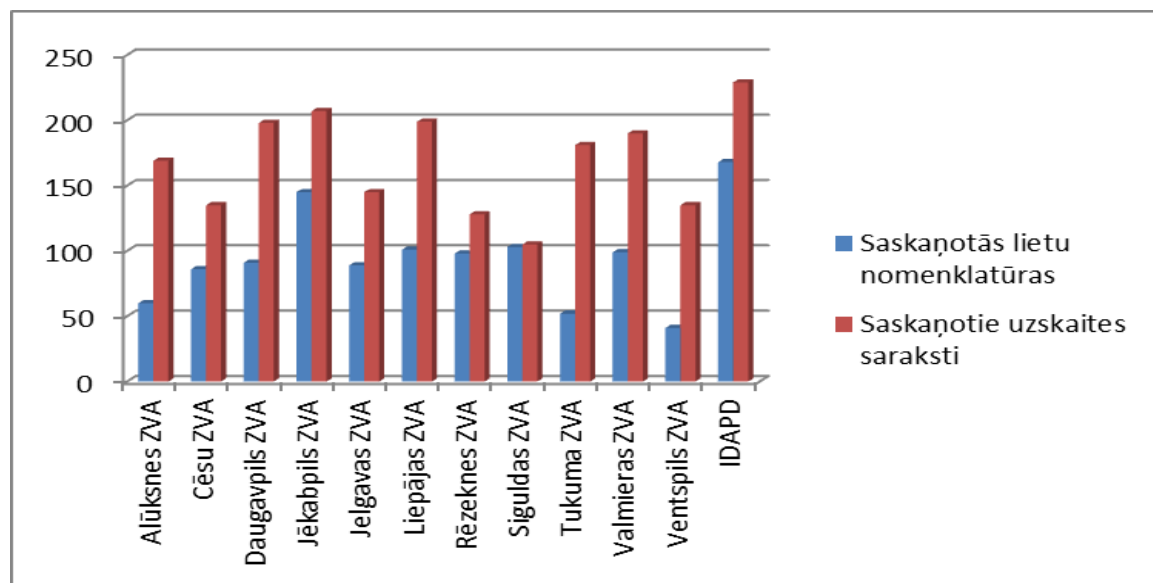

1.att.Konsultācijas institūcijām

Institūciju dokumentu un arhīvu pārvaldības uzraudzības darbu joprojām ietekmēja reformas valsts pārvaldē, institūciju reorganizēšana, likvidācija, apvienošana, kā rezultātā mainījās arhīva uzraugāmo institūciju skaits. Likvidēto, reorganizēto valsts un pašvaldību institūciju un likvidēto privāto tiesību subjektu skaits, no kurām tika veikta dokumentu uzkrāšana 2017.gadā, sastādīja 52.5% no kopējā institūciju skaita, no tiem tika pieņemtas 42.5 tūkst. glabājamo vienību, kas sastādīja 36.6% no kopējā pieņemtā glabājamo vienību skaita.

Institūciju iesniegto dokumentu klasifikācijas shēmu, glabāšanas termiņu sarakstu, lietu nomenklatūru un arhīva uzzīņu sistēmu saskaņošanai, dokumentu un arhīvu pārvaldības jautājumu risināšanai LNA darbojas Dokumentu un arhīvu pārvaldības ekspertu komisija ar apakškomisijām LNA struktūrvienībās – valsts arhīvos, zonālajos valsts arhīvos un Institūciju dokumentu un arhīvu pārvaldības departamentā. 2017.gadā notikušas 18 LNA Dokumentu un arhīvu pārvaldības ekspertu komisijas sēdes un 212 apakškomisiju sēdes. Sēdēs tika izskatītas institūciju lietu nomenklatūras un atsevišķu

dokumentu grupu glabāšanas termiņu jautājumi, dokumentu uzskaites saraksti un akti par dokumentu atlasi iznīcināšanai utml.

2.att.Institūciju dokumentu saskaņošana

Kopumā saskaņotas 1133 institūciju (29.4% no uzskaitē esošajām) lietu nomenklatūras. Darbs noritēja atbilstoši 2017.gada plānam.

Viena no 2017.gada prioritātēm dokumentu un arhīvu pārvaldībā bija institūciju informācijas sistēmās esošo elektronisko datu un dokumentu izvērtēšana. To veica nodrošinot, ka saskaņošanai iesniegtajās lietu nomenklatūrās tiktu iekļauti arī institūcijas pārziņā esošo informācijas sistēmu dati un dokumenti. 2017.gadā veikta Trasta Komerbankas informācijas sistēmas datu izvērtēšana un izpēte, lai sagatavotu to nodošanu LNA un izprastu datu struktūru sekmīgai pieejamības nodrošināšanai. Turpināta foto, audiovizuālo, skaņas dokumentu apzināšana institūcijās un nodrošināta to iekļaušana lietu nomenklatūrās.

LNA struktūrvienību Dokumentu un arhīvu pārvaldības ekspertu apakškomisijās apstiprināti 2021 institūcijas uzskaites saraksti, institūcijās nodošanai valsts arhīvos sagatavoti 262.7 tūkst. glabājamo vienību, akceptēta 10 milj. 687.8 tūkst. glabājamo vienību, kurām beidzies glabāšanas termiņš, iznīcināšana.

Institūciju un privāto tiesību juridisko personu arhīva dokumentu sagatavošana glabāšanai

Viens no LNA sniegtajiem maksas pakalpojumiem ir institūcijas un privātās juridiskās personas arhīva dokumentu sagatavošana glabāšanai, kas ietver to izvērtēšanu, sakārtošanu, aprakstīšanu un citas darbības saskaņā ar līgumu pēc nepieciešamības. Šo pakalpojumu LNA sniedza galvenokārt valsts un pašvaldību institūcijām, tai skaitā arī likvidācijas un reorganizācijas procesā esošajām, kam atbilstoši Arhīvu likuma 7.pantam dokumenti jānodod glabāšanai LNA. 2017.gadā šis pakalpojums sniegts 387 institūcijām.

Dokumentu pieņemšana valsts glabāšanā

LNA 2017.gadā atbilstoši plānotajam arhīva glabāšanā pieņēma:

- līdz 2002.gadam radītās pastāvīgi glabājamās lietas no institūcijām, kurās LNA uzrauga dokumentu pārvaldības kārtības ievērošanu;

- likvidēto privāto tiesību juridisko personu pastāvīgi un ilgstoši glabājamās lietas (par maksu).

Pastāvīgā valsts glabāšanā LNA pieņemti teksta dokumenti, kā arī kino, video, foto un skaņas dokumenti dažādās vidēs un nesējos. Diemžēl nebija iespēja pieņemt glabāšanā elektroniskos dokumentus, izmantojot VVAIS tiešsaistes risinājumu.

Institūciju dokumentu un arhīvu pārvaldības kārtības pārbaudes

Institūciju dokumentu un arhīvu pārvaldības kārtības nodrošināšanas pārbaudes prioritāri tika veiktas institūcijās, kurās ilgstoši nav veikta dokumentu glabāšanas termiņu saskaņošana ar LNA un kurās ir ilgstoša atpalcība pastāvīgi un ilgstoši glabājamo dokumentu sakārtošanā. Tika veiktas arī tematiskās pārbaudes institūcijās, par kurām LNA saņemti fizisko vai juridisko personu iesniegumi (sūdzības) par iespējamiem dokumentu un arhīva pārvaldības kārtības pārkāpumiem, kā arī ārkārtas gadījumos pēc LNA vadības norādījumiem, kā arī kontroles pārbaudes gadījumos, kad nav savlaicīgi veikta Arhīvu inspekcijas norādījumu izpilde un nav pagarināts to izpildes termiņš.

2017.gadā Arhīvu inspekcija veica 456 pārbaudes, tai skaitā 440 pārbaudes par dokumentu un arhīvu pārvaldības kārtības nodrošināšanu un 11 norādījumu izpildes pārbaudes un 5 tematiskās pārbaudes. No pārbaudītajām institūcijām normatīvajos aktos noteiktās dokumentu un arhīva pārvaldības prasības pilnībā bija ievērotas 27 (6 %) institūcijās.

2017.gadā Arhīvu inspekcija uzsāka 13 administratīvā pārkāpuma lietvedības par dokumentu un arhīva pārvaldības kārtības pārkāpumiem institūcijās. Administratīvā pārkāpuma lietvedības ierosinātas par arhīviski vērtīgu dokumentu nozaudēšanu un par dokumentu iznīcināšanu bez saskaņošanas ar LNA. Par minētajiem pārkāpumiem 9 personas sauktas pie administratīvās atbildības, piemērojot nodarījumiem atbilstošus administratīvos sodus (5 naudas sodi un 4 brīdinājumi), 5 lietvedības izbeigtas (pārkāpums atzīts par maznozīmīgu), 3 lietvedības tiek turpinātas.

Institūciju dokumentu un arhīvu pārvaldībā biežāk konstatētās neatbilstības normatīvo aktu prasībām:

- nav noteikta dokumentu un arhīva pārvaldības kārtība, nav norīkoti par dokumentu un arhīvu pārvaldību atbildīgie darbinieki;
- netiek veikta darbinieku rīcībā esošo dokumentu nodošana - pieņemšana mainoties institūcijas personālam;
- netiek veiktas lietu esības pārbaudes normatīvajos aktos noteiktajos termiņos un gadījumos;
- netiek ievērots periodiskums dokumentu klasifikācijas shēmu, dokumentu glabāšanas termiņu un uzziņu sistēmu saskaņošanā ar LNA
- nozaudēti arhīviski vērtīgi dokumenti.

Minētās problēmas institūciju dokumentu un arhīvu pārvaldībā var kļūt par cēloni arhīviski vērtīgu dokumentu zudumiem vai to prettiesiskai iznīcināšanai bez saskaņošanas ar LNA, tāpēc pārbažu gaitā atklāto trūkumu novēršanai institūcijām tika izvirzīti konkrēti priekšlikumi un to izpildes termiņi, regulāri tika pārbaudīta izvirzīto norādījumu izpilde.

2017.gadā Arhīvu inspekcija izskatīja 3 iesniegumus (sūdzības): par iespējamiem normatīvo aktu pārkāpumiem institūcijā, par privāto dokumentu glabāšanu, par padomju laika personāla dokumentu atrašanās vietu.

2.2. Dokumentu pieejamība

Arhīvu likums nosaka, ka viena no LNA funkcijām ir nodrošināt glabāto dokumentu pieejamību, veicot to izvērtēšanu, aprakstīšanu un uzziņu sistēmu veidošanu.

Dokumentu aprakstīšana

Lai nodrošinātu LNA esošo dokumentu pilnvērtīgu izmantošanu un samazinātu to dokumentu skaitu, kuriem vēl nav izveidota uzziņu sistēma, 2017.gadā aktīvi veikta dokumentu aprakstīšana LNA zonālajos valsts arhīvos (Cēsu ZVA, Jelgavas ZVA, Siguldas ZVA, Valmieras ZVA, Ventspils ZVA), LVKFFDA, LVVA, LVA un PDVA.

Tika veikta likvidēto privāto tiesību juridisko personu un no institūcijām pieņemto īslaicīgi glabājamo dokumentu, kuriem beidzies glabāšanas termiņš, atlase un sagatavošana iznīcināšanai, atbrīvojot plauktus pastāvīgi glabājamo dokumentu pieņemšanai.

2017.gadā tika veikta jaunpieņemto dokumentu atkārtota izvērtēšanu 742 fondiem atlasot iznīcināšanai 21 156 glabājamo vienību.

2017.gadā LVVA turpināta Latvijas Republikas sūtniecības Londonā arhīva dokumentu aprakstīšanā, uzsākta informācijas pārņemšana uz VVAIS no LVVA reģistriem un datubāzēm, kā arī LVVA turpināja 2012. gadā uzsākto fondu līmeņa aprakstu sastādīšanu, nodrošinot īsu fonda vēsturisko izziņu veidošanu noteiktām fondu grupām.

Uzziņu sistēmu pilnveidošana

Līdztekus arhīva dokumentu aprakstu veidošanai, valsts arhīvi iespēju robežās nodarbojas arī ar esošo arhīva uzziņu sistēmas elementu pilnveidošanu un pārstrādi, apraksta vienību katalogizāciju un elektronisku meklēšanas līdzekļu (reģistru, datubāzu u.c.) izveidi.

Pārskata periodā LNA turpināta VVAIS migrēto datu pārbaude - arhīva fondu nosaukumu, apjomu, datējumu, atslēgas vārdu un meklēšanas līdzekļu precizēšana, uzskaites sarakstu veidošana, glabājamo vienību ģenerēšana, glabātavu datu precizēšana, kā arī pēdējos gados pieņemto arhīva fondu ievadīšana VVAIS un fondu aprakstu izveide. Turpināta datu bāzes par Latvijas pilsoņiem, kas 2.pasaules kara rezultātā nonākuši emigrācijā, veidošana.

Arhīvu pieejamība digitālā vidē

Pieaugot sabiedrības pieprasījumam pēc mūsdienīgiem arhīvu meklēšanas līdzekļiem, arhīvi arvien vairāk pievēršas arhīva dokumentu un to aprakstu digitalizācijai, datubāzu un elektronisku reģistru veidošanai.

Centrālajā fondu reģistrā LNA mājas lapā ir nodrošināta informācijas meklēšana par visiem LNA glabāšanā esošajiem fondiem.

Interneta vietni „Raduraksti” 2017. gadā apmeklēja 114 valstu interesenti 264 782 reizes. Absolūtais vairākums vietnes apmeklētāju ir Latvijas iedzīvotāji – 169 230, no Krievijas – 26 369, no Vācijas – 15 615, no ASV – 15 691. Ar „Radurakstu” lietotājiem nodrošināta atgriezeniskā saikne – sagatavotas atbildes uz 333 vietnē ievietotiem jautājumiem un ziņojumiem.

2.3. Lasītavu pakalpojumi

LNA lasītavās ir aprīkotas 180 darbavietas. Ikvienai personai ir pieejamas arhīva darbinieku bezmaksas konsultācijas, informācija no datu bāzēm, arhīva dokumentu uzziņu sistēma, dokumentu oriģināli vai tos aizstājošas kopijas, LNA izdevumi un uzziņu krājumi. LVVA un LVA lasītavās personas bez maksas var izmantot aprīkojumu sevišķi vērtīgo un unikālo dokumentu mikrokopiju lasīšanai. Ar LVKFFDA uzkrātajiem audiovizuālajiem un skaņas dokumentiem iespējams iepazīties, izmantojot arhīva speciālo aprīkojumu – videoiekārtas, kinoprojektoru, filmu montāžas galdu, audioierakstu atskaņošanas iekārtas, tās personām tiek piedāvātas kā maksas pakalpojums, kura izmaksās iekļauti tikai iekārtu uzturēšanas izdevumi.

LNA lasītavu pakalpojumus 2017. gadā izmantoja 2 351 persona, kuras lasītavas apmeklēja 13.4 tūkst. reizes. Joprojām saglabājās ārvalstu pētnieku (gandrīz 11.4% no kopējā skaita) no ASV, Igaunijas, Krievijas Federācijas, Lielbritānijas, Lietuvas, Polijas, Somijas, Vācijas, Zviedrijas interese par LNA uzkrātajiem dokumentiem, apliecinot to nozīmi starptautiskajos pētījumos.

Personām izmantošanai lasītavās izsniegti 125 tūkst. glabājamo vienību. Izsniegšana lasītavās tika nodrošināta vidēji stundas laikā. Izņēmums bija LVVA lasītavas, kur nepieciešamas līdz trim dienām, lai glabājamās vienības sagatavotu izsniegšanai.

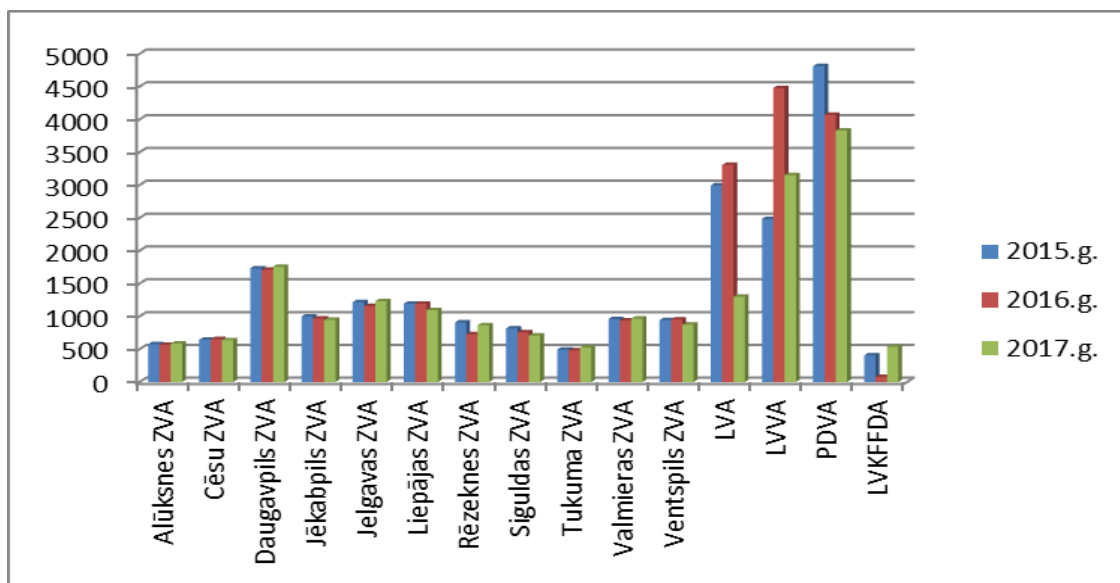
LNA bibliotēkā 2017.gadā reģistrēti 107 lasītāji, kuri kopumā bibliotēku apmeklēja 252 reizes. Bibliotēkā sniegtas 114 tematiskās un bibliogrāfiskās uzziņas, gada laikā no krājuma tika izsniegta 1021 vienība (grāmatas, metodiskie izdevumi). Bibliotēkas lasītavā sagatavotas 4 izstādes un novadīti 3 pasākumi.

2.4. Pieprasījumu izpilde

LNA struktūrvienībās 2017.gadā ir saņemti 18.7 tūkst. personu un institūciju pieprasījumi, kas atbilst gadā plānotajam apjomam. 31% pieprasījumu saņemts elektroniski. 1.1% pieprasījumu nosūtīti izpildei citām institūcijām. Kopumā sagatavotas 17.8 tūkst. arhīva izziņas, dokumentu izraksti un kopijas, iezīmējot izziņu skaita samazināšanās tendenci (par 15% salīdzinot ar 2016. gadu). Tika sniegtas vairāk kā 16.6 tūkst. bezmaksas uzziņas dokumentu izmantošanas un pieejamības jautājumos, tai skaitā, atbildot uz LNA mājas lapas vietnē un e-pastos uzdotajiem jautājumiem.

Lielākā daļa (69.3%) arhīva izziņu sagatavotas, lai nodrošinātu personām sociālo un tiesisko jautājumu risināšanu. Tās ir izziņas par darba stāžu, atalgojumu, dienestu, mācībām, īpašumu piederību, represijām, civilstāvokli, radniecību un citiem biogrāfiskiem datiem. PDVA, kur glabājas Rīgas un Jūrmalas pilsētu institūciju personālsastāva dokumenti, sagatavots lielākais šo izziņu skaits (20.3 %). Starp zonālajiem valsts arhīviem ievērojams ir Daugavpils ZVA devums – 10% no izziņu kopskaita.

Izskatītās 946 tematiskās uzziņas plašā jautājumu spektrā, tai skaitā izsniegtās 321 ģenealogiskā izziņa un atbildes, kuras pārsvarā sagatavotas LVVA.

3.att.Sagatavoto izziņu skaits

2.5 tūkst. izziņas (14.3% no kopskaita) sagatavotas pēc ārvalstu institūciju un personu pieprasījumiem. Lielākā daļa šo pieprasījumu ir no Krievijas Federācijas, Ukrainas un Baltkrievijas iedzīvotājiem, kas padomju okupācijas laikā strādāja Latvijā.

Gandrīz 8.8% izziņu bija ar negatīvu rezultātu, galvenokārt tāpēc, ka nav saglabājušies vai LNA nav nodoti padomju perioda iestāžu personāla dokumenti vai arī personas nevar norādīt pamatdatus informācijas meklēšanai arhīvos.

Sagatavota 1089 arhīva izziņas, kuru izpildē bija iesaistītas vairākas LNA struktūrvienības. Katras šādas izziņas sagatavošanā vidēji piedalījās trīs struktūrvienības, izmantojot pieprasījumu, sagatavoto arhīva izziņu un rēķinu projektu elektronisko apriti VVAIS.

2017.gadā nav apmaksāti un izņemti 4.2% no sagatavotajām arhīva izziņām. Lielu daļu no tām ir pieprasījušas maznodrošinātas personas un personas no valstīm, kurās līdzīgs arhīvu pakalpojums ir bez maksas.

2.5. Dokumentu popularizēšana un komunikācija ar sabiedrību

Dokumentu publikācijas

Viens no svarīgākajiem LNA dokumentu popularizēšanas veidiem ir žurnāla „Latvijas Arhīvi” sagatavošana un izdošana. Žurnāls dibināts 1993. gadā, katru gadu iznāk četri žurnāla numuri. Tas ir vienīgais izdevums, kas veltīts sabiedrības informēšanai par dokumentārā mantojuma papildināšanu un jaunumiem arhīvu veidošanas, saglabāšanas un izmantošanas jautājumos, tas sniedz ieskatu arhīvu attīstības un dokumentu komplektācijas vēsturē, dodot ieguldījumu arhīvu zinātnē.

Žurnāls publicē rakstus latviešu valodā un zinātniskus rakstus arī angļu, krievu un vācu valodā. Zinātniskajiem rakstiem latviešu valodā pievienots kopsavilkums angļu vai vācu valodā, bet zinātniskajiem rakstiem citās valodās – kopsavilkums latviešu valodā.

Žurnāla „Latvijas Arhīvi” rakstu autori ir Latvijas un ārvalstu arhīvistu un zinātniskie darbinieki, Latvijas un ārzemju augstskolu mācību spēki, zinātniskās pētniecības iestāžu un muzeju zinātniskie darbinieki.

Latvijas Zinātnes padome (2002. gada 9. jūlija sēdes lēmums Nr. 3-6-1) žurnāla „Latvijas Arhīvi” zinātnisko rakstu sadaļu „Vēsture” ir iekļāvusi vispārārtzīto recenzējamo zinātnisko izdevumu sarakstā.

Žurnāls „Latvijas Arhīvi” ir pieejams Latvijas Nacionālajā bibliotēkā, Latvijas Universitātes Akadēmiskajā bibliotēkā, Latvijas Nacionālā arhīva bibliotēkā, Latvijas Universitātes Zinātniskajā bibliotēkā, Latvijas Kultūras akadēmijas bibliotēkā, Rīgas Centrālajā bibliotēkā, Daugavpils Universitātes bibliotēkā u.c.

Žurnāls ir pieejams arī kaimiņvalstu – Igaunijas, Krievijas, Lietuvas, Somijas, Vācijas – arhīvu zinātniskajās bibliotēkās.

Par tradīciju ir kļuvusi arhīvos uzkrāto dokumentu krājumu sagatavošana, kuri veltīti nozīmīgu vēstures notikumu gadadienām.

2017. gada janvārī LVVA arhīvs prezentēja avotu krājumu "Latvija Parīzes Miera konferencē 1919. gadā. Delegācijas sēžu protokoli". Krājumā apkopoti Latvijas delegātu darbības laikā Parīzē tapušie 113 delegācijas sēžu protokoli. Mūsdienās šiem protokoliem ir unikāla vēsturiskā vērtība – tie ataino delegācijas daudzpusīgās darbības virzienus un aspektus. Izdevumu sagatavoja: Latvijas Valsts vēstures arhīvs, Ārlietu ministrija un Latvijas arhīvistu biedrība.

Tuvojoties Latvijas valsts simtgadei, LVVA sērijā "Vēstures avoti" 2017. gadā turpināja sagatavot dokumentu krājumu "Latvijas Neatkarības karš, 1918–1920" un uzsāka publikācijas sagatavošanu – gleznotāja J. Dēringa dienasgrāmatu izvilkumi – ceļojumu apraksti par Vidzemi un Kurzemi 19. gs. 2. pusē.

Pārskata periodā arhīvs turpināja sagatavot izdevumu "Palīglīdzeklis Latvijas arhīvu un bibliotēku 16. gadsimta – 20. gadsimta sākuma vācu rokrakstu paleogrāfijā".

Digitālās publikācijas un dokumentu kopas

LNA arhīvu dokumenti tiek popularizēti, veidojot digitālās publikācijas un digitālās dokumentu kopas.

Pārskata periodā izveidotas un LNA mājas lapā publicētas:

- Valmieras ZVA izveidotā digitālā publikācija „Aktieris un režisors Pēteris Lūcis (1907-1991)”;
- Liepājas ZVA digitālā publikācija "Liepājas teātris- pirmais profesionālais teātris Latvijā”;
- Liepājas ZVA digitālā publikācija no Galvenās arhitektūras pārvaldes dokumentiem.
- LVA virtuālā izstāde „Māris Bišofs. Idejas”
- LVA virtuālā izstāde „Latvieši Eslingenā 1947”

Dokumentu izstādes

Viens no tradicionāliem un joprojām aktuāliem dokumentu popularizēšanas veidiem ir arhīvu veidotās dokumentu izstādes. Līdzās dokumentu un reprezentatīvajām izstādēm aizvien lielāku nozīmi iegūst virtuālās izstādes. Izstādes galvenokārt veltītas būtisku vēstures notikumu atcerei, nozīmīgām personībām, reģionāli aktuālām tēmām. Vairākas izstādes tapušas sadarbībā gan ar citām vēsturisko atmiņu institūcijām, gan arhīviem apvienojot tajos glabātos dokumentus.

Sagatavotās sekojošās izstādes:

- Pieminot Ziemassvētku kauju simtgadi, 01.06.2017.LVVA telpās, atklāta Ziemassvētku kaujām un latviešu strēlnieku vēsturei veltītā izstāde „Nācija karā: Latvija 1916./1917. gada mijā”;
- Rēzeknes ZVA ceļojošā izstāde " Vēstures pieturas Rēzeknes ZVA dokumentos (1945-1995)” eksponēta no 2017.gada janvāra vairākās Rēzeknes skolās;
- Valmieras ZVA dokumentu izstāde „Bruņinieku iela”, izstāde eksponēta arhīva lasītavā 20 17.gada februāri- aprīlī;
- Izstāde "Rīgas Melngalvju sabiedrības virtuālā apvienošana" tika atklāta 10.04.2017. LVVA telpās;
- LVA izstāde „Māris Bišofs. Idejas” tika atklāta LVA telpās 01.06.2017;
- Izstāde "Ceļošana un pārvietošanās brīvība: 16.–20. gadsimta pirmās puses ceļojumu dokumenti Latvijas Valsts vēstures arhīvā", ko atklāja 09.06.2017. LVVA no 16.11.2017. tika prezentēta LR Ārlietu ministrijā;
- Ventspils ZVA izstāde “Ventspils gadsimtu mijā” eksponēta VEZVA telpās, atklāta Starptautiskajā arhīvistu dienā 09.06.2017;
- LVA izstāde „Latvieši Eslingenā 1947”. Sadarbībā ar Latviešu kultūras biedrību „Saime“ tika atklāta Vācijā, Eslingenā 12.06.2017;
- Valmieras ZVA dokumentu izstāde „Vai mēs viņu pazīsim?”-Pēterim Lūcim 110”. 2017.gada jūnijs;
- Rēzeknes ZVA izstāde "Cilvēks ar Latgali sirdī", izstāde eksponēta arhīva telpās 2017.gada jūlijā;
- Atzīmējot Vērmanes dārza atklāšanas 200. jubileju LNA izveidoja izstādi "Pastaiga Vērmanes dārzā" - veltījums Vērmanes dārza 200 gadadienai. Izstāde tika iekļauta Rīgas svētku programmā un bija skatāma no 18.08. LNA ēkas logos Šķūņu ielā 11, pēc tam tika eksponēta Rīgas Latviešu biedrības namā;
- Atzīmējot reformācijas 500 gadskārtu, Latvijas Nacionālais arhīvs sadarbībā ar Latvijas Evaņģēliski luterisko baznīcu (LELB) un Liepājas Svētās Trīsvienības baznīcas draudzes atbalstu izveidoja izstādi "REFORMĀCIJAI 500". Izstāde tika atklāta Liepājas koncertzālē "Lielais Dzintars" 29.09.2017., pēc tam tā tika eksponēta Liepājas Sv.Trīsvienības katedrālē;
- LVVA 4. Zinātniskajiem lasījumiem veltīta izstāde "Vēstures lūzumpunkti un robežšķirtnes arhīvu dokumentos" tika atvērta 26.10.2017.;
- Cēsu ZVA izstāde "Deficīts un blats" - stāsts par lietām, kas bija cēsnieku ikdiena pirms gadiem 30 – 40. Izstāde atklāta 20.10.2017.;
- LVA izstāde Gunta Švītiņa fotoizstāde "Kurzemes līča stāsts. Tobāgo." Tika eksponēta Talsu kultūras namā 31.10.2017.;
- Jēkabpils ZVA dokumentu izstāde „Aktuālo problēmu atspoguļojums Jēkabpils rajona izpildu komitejas sarakstes dokumentos (1950-1994). Izstāde sagatavota un atklāta 2017.gada novembrī;
- Valmieras ZVA dokumentu izstāde „Kods: Pārgauja. Vēsture. Notikumi. Cilvēki.”, izstāde eksponēta lasītavā 2017.gada novembris- 2018.gada februāris;
- Rēzeknes ZVA izstāde Maltas ciema vēsture (sakarā ar Maltas ciema 80. gadu jubileju), izstāde eksponēta Maltas ciema muzejā 2017.gada decembrī;
- Rēzeknes ZVA izstāde "Vēlēšanu kampaņa un pilsoņu izvēle Saeimas un pašvaldības vēlēšanās Rēzeknes novadā 2010-2013", izstāde eksponēta Rēzeknes ZVA telpās ;

Gatavojoties Latvijas valsts simtgadei pieaug interese arī par kaimiņos esošajām valstīm simtgadniecēm un vēsturiskajiem notikumiem, kas mūs saista. 2017.gadā kā viens no Latvijas simtgades projektiem sadarbībā ar Somijas Nacionālo arhīvu, Somu jēgeru fonda un 27. somu jēgeru bataljona tradīciju kopšanas biedrības atbalstu tika sagatavota LNA dokumentāro liecību izstāde „Somu jēgeri Latvijā”. Izstāde tika atklāta 2018. gada 13. februārī Liepājas koncertzāles „Lielais Dzintars” mākslas galerijā Civita Nova.

LVVA sagatavoja Itālijas un Latvijas sadarbības projektā tapušu virtuālo prezentāciju "Itālijas loma Latvijas neatkarības atzīšanā un Latvijas un Itālijas divpusējās attiecības starpkaru periodā" un uzsāka izstādes "Latvija un Itālija – simts draudzības gadi" sagatavošanu.

2017.gadā tika turpināta LVVA ceļojošās izstādes "Kurzemes un Zemgales hercogs Jēkabs (1610–1681) un viņa laikmets" prezentācija Latvijas muzejos.

Citi pasākumi

LVVA zinātniskie lasījumi

Gatavojoties LNA simtgadei (2019. gadā), lai aktualizētu un uzsvērtu iespēju un nepieciešamību plašāk izmantot LNA uzkrāto bagāto nacionālo dokumentāro mantojumu, 2014. gadā uzsākta tradīcija organizēt LVVA zinātniskos lasījumus. Vienkopus pulcēti zinātnieki, studenti un vēstures interesenti, kas savos pētījumos izmanto LVVA uzglabātās dokumentārās liecības par vēsturiskajiem notikumiem, nozīmīgām personībām, politiskajiem procesiem, ekonomisko, sociālo un kultūras dzīvi Latvijas teritorijā laikposmā no 13. gadsimta līdz 20. gadsimta vidum.

2017.gada 26. oktobrī arhīvā notika IV LVVA zinātniskie lasījumi "Vēstures lūzumpunkti un robežšķirtnes arhīvu dokumentos", kuru laikā atklāja šim notikumam veltīto izstādi ar referātos izmantoto dokumentu prezentāciju.

Pasākuma ietvarā notika arī 2017. gadā izdotā LVVA III zinātnisko lasījumu referātu krājuma „Starpkultūru vēsture Latvijas arhīvu dokumentos” atvēršana, kurā publicēti 2016.gada lasījumos prezentētie ziņojumi.

Publiskās diskusijas

Pieminot Ziemassvētku kauju simtgadi, 2017.gada 6. janvārī LVVA notika diskusija "Nācija karā: Latvija 1916./1917. gada mijā", kuras laikā akadēmiskie vēsturnieki Dr. hist. Ēriks Jēkabsons un Dr. hist. Jānis Šiliņš informēja klātesošos par šo kauju nozīmīgumu Latvijas vēsturē un dažādiem viedokļiem historiogrāfijā un tautas apziņā. Diskusijā piedalījās arī režisori Dzintars Dreiberģis un Askolds Saulītis. Diskusijai varēja sekot arī tiešsaistē.

21.02.2017. LVKFFDA piedalījās Latvijas Kinematogrāfistu savienības rīkotajā diskusijā par Latvijas filmu autortiesībām, izmantošanu un saglabāšanu.

Izglītojošo programmu un pasākumu sagatavošana skolēniem un studentiem

Arhīvi, tāpat kā bibliotēkas un muzeji, iesaistās sabiedrības izglītošanā – it īpaši darbā ar skolu un studējošo jaunatni. 2016. gadā tika turpināts darbs pie „Arhīvu nozares stratēģijas 2015.–2020.gadam” īstenošanas, kur kā viens no rīcības virzienu ietvaros veicamajiem uzdevumiem un aktualitātēm ir noteikta arhīvpedagoģijas darba veicināšana.

Valsts simtgades atzīmēšanas norises ietvaros paredzēts aktualizēt vēsturi, godinot valsts dibinātājus un pieminot notikumus, kas ietekmējuši tās izveidi. Gatavojoties

Latvijas valsts simtgadei, LNA iesaistījās LR Kultūras ministrijas organizētajā starpinstitucionālajā darba grupā projektam „Kultūras skolas soma”. No LNA puses tika iesniegti izglītības programmu un ekskursiju projekti, kurus būtu iespējams nodrošināt visā Latvijā, izmantojot LNA struktūrvienību bāzi.

„Kultūras skolas somas projekts” tiks īstenots saistībā ar „Izglītības attīstības pamatnostādņēm 2014.–2020. gadam” un „Latvijas mediju politikas pamatnostādņēm 2016. – 2020. gadam”.

LNA piedāvājums skolēniem kopš 2017. gada tiek apkopots un publicēts Kultūras ministrijas mājas lapas sadaļā „Kultūras norises bērniem un jauniešiem”.

LNA ir viens no dalībniekiem Jelgavas pilsētas, Jelgavas un Ozolnieku novada pašvaldības un skolēnu domes projektā „Nacionālo dārgumu jaunatklāšana”. Projekta laikā – trīs gadu periodā – skolēni no Jelgavas pilsētas, Jelgavas un Ozolnieku novada pašvaldībām tiek aicināti apmeklēt un iepazīt nacionālas nozīmes objektus, kuru nacionālo būtību pauž nosaukumā iekļautais vārds „nacionālais”. Latvijas Nacionālais arhīvs ir kļuvis par šī projekta dalībnieku un tā ietvaros iepazīstinās skolēnus ar tajā uzkrāto dokumentāro mantojumu. 2017. gadā projektā iesaistītās skolas apmeklēja LVKFFDA un kādu no tā piedāvātajiem kino lektorijiem „Ceļojums Latvijas animācijas filmu pasaulē” vai „Mūsu kino meistari”.

LNA arhīvi ilggadēji un aktīvi sadarbojušies ar izglītības iestādēm un pedagogiem, piedāvājot daudzveidīgu uz izglītojamajiem orientētu aktivitāšu klāstu, piemēram, ekskursijas, kino lektorijus, izstādes, stundas arhīvā, kā arī iesaistījušies pedagogu tālākizglītībā.

Pārskata periodā organizēti izglītojošie pasākumi un mācību ekskursijas skolēniem, studentiem un citiem interesentiem. Pasākumos tika izmantotas gan speciāli atlasītas tematiskas dokumentu kopas, gan sagatavotās dokumentu izstādes.

LNA arhīvi piedalās augstākās izglītības programmu īstenošanā un dokumentu popularizēšanā augstskolu studentiem. Ilggadēja sadarbība izveidojusies Daugavpils ZVA ar Daugavpils Universitāti, Liepājas ZVA ar Liepājas Universitāti, Latvijas Valsts arhīvs un Latvijas Valsts vēstures arhīvs sadarbojas ar Latvijas Universitātes Vēstures un filozofijas fakultāti, sadarbība izveidojusies arī ar Baltijas Starptautisko akadēmiju.

Akadēmisko, profesionālo, vispārīzglītojošo programmu ietvaros sadarbojās un arhīvus apmeklēja Daugavpils Universitātes, Liepājas Universitātes, Rēzeknes Tehnoloģiju augstskolas, Biznesa augstskolas „Turība”, Banku augstskolas, Latvijas Mākslas akadēmijas, Latvijas Universitātes, Rīgas Tehniskās universitātes, Latvijas Kultūras akadēmijas, Rīgas Tehniskās universitātes, Ventpils Augstskolas studenti, Cēsu PLT, Liepājas Valsts tehnikuma, Rēzeknes tehniskās skolas, Latvijas Kultūras koledžas, Celtniecības koledžas, Juridiskās koledžas, Jāzepa Vītola Latvijas Mūzikas akadēmijas, mācību centrs „BUTS”, Rīgas Mākslas un mediju tehnikuma audzēkņi, kā arī vispārīzglītojošo skolu skolēni.

LNA arhīvi iesaistās arī pedagogu tālākizglītības pasākumos, piedāvājot novadu vēstures skolotājiem ekskursijas un seminārus. Organizētas nodarbības skolēniem, kas veltītas Latvijas vēsturē nozīmīgiem notikumiem.

Arhīvi piedalās uz skolēnu auditoriju orientētajās Ēnu dienās (izglītojošs profesionālās orientācijas pasākums), kas dod iespēju skolēniem tuvāk iepazīties ar arhīvista darbu. Arhīvi aktīvi piedalās arī Projektu dienu pasākumos, sadarbojoties ar

vēstures skolotājiem un klašu audzinātājiem. Arhīvu speciālisti darbojas arī kā konsultanti skolēnu Zinātniski pētniecisko darbu konsultēšanā.

Arhīvi izglītības programmu ietvaros sadarbojas ar citām informācijas iestādēm. Valmieras ZVA sadarbojoties ar Valmieras bibliotēku un Valmieras muzeju, ir izstrādāta izziņoša nodarbība "Kā neapjukt informācijas okeānā?". Nodarbība paredzēta, lai iepazīstinātu skolēnus ar to, kas ir informācija, kādi informācijas glabātāji darbojas Valmierā, kā tiem piekļūt, un kāpēc katram informācijas sabiedrības dalībniekam to būtu nepieciešams zināt. 2017.gadā šo nodarbību apmeklēja 10 skolēnu grupas.

LNA sadarbība ar Latvijas vēstures skolotāju biedrību tupinās jau piekto gadu. LNA atbalstīja ilggadējā konkursa „Vēsture ap mums” īstenošanu 2016./2017. mācību gadā. LNA Atzinības rakstus un grāmatu balvas saņēma kopumā 30 skolēni un 18 skolotāji konsultanti.

Vēstures skolotāju biedrība un Skolu muzeju biedrība regulāri tiek informētas par arhīvu piedāvātajām aktualitātēm izglītības jomā. Izmantojot LNA dokumentārā fonda materiālus sagatavoti mācību materiāli vēstures, politikas un tiesību stundām. Materiāli pieejami Vēstures skolotāju biedrības mājas lapā.

Lai iepazīstinātu skolēnus ar LNA un tajos glabāto nacionālo dokumentāro mantojumu, dokumentu veidiem un to analīzes pamatiem, LNA speciālisti skolās 6.–12. klašu skolēniem pēc pieprasījuma vada nodarbību „Dokumentu stāsti”.

2017.gadā tika sagatavota un novadīta nodarbības skolēniem par Latvijas valsts kara vēsturi „Aizliegts, bet neaizmirsts. Latvijas valsts karogs padomju okupācijas gados”, kurās izmantoti LNA arhīvos uzkrātie dokumenti.

Sagaidot Latvijas valsts simtgadi sagatavota un novadīta nodarbības 6.-9.klašu skolēniem "Svētki, valsts svētki", LNA dokumentu popularizēšanai par Latvijas valsts svētku svinēšanas tradīcijām Latvijas Republikā (1918-1940), Padomju okupācijas laikā un Trešās Atmodas laikā.

Studentu auditorijai paredzēta LNA piedāvātā nodarbība „Latvijas Nacionālais arhīvs – pētniecībai”. Galvenokārt uz studentu auditoriju ir orientētas LVA izglītojošās programmas: „Kas ir arhīvs: personu fondi un ārvalstu dokumenti, glabātava, virtuālās izstādes” un „PSRS VDK arhīvu dokumentārais mantojums Latvijā, Lietuvā, Igaunijā”. Pārskata periodā šīs programmas apmeklējusi 17 grupas, tajā skaitā brauciena "Sveika, Latvija" dalībnieki. Studentiem tiek piedāvāta nodarbība „LVVA un tajā uzkrātais dokumentārais mantojums, dokumentu kā vēstures avotu izmantošana pētniecībā”.

Daugavpils ZVA 2017.gadā izveidojis praktisku nodarbību studentiem „Pēckara Daugavpils vēstures avotos”.

LNA PDVA nodarbību „Dokumentu izmantošana sabiedrības interesēs” 2017.gadā apmeklēja Rēzeknes tehnoloģiju augstskolas studenti, mācību centru "Buts", "Alfa", "ABC" klausītāji.

Mācību ekskursijas skolēnu un studentu auditorijām piedāvā gandrīz visi LNA arhīvi. Aktīvi darbā ar dažādu vecumu skolēniem iesaistās zonālie valsts arhīvi.

2017.gadā Ventspils ZVA piedāvāja izglītojošus pasākumus skolēniem: „Mūsu atbilde-visstiprākie ieroči: ticība, spīts, brīvības alkas, vienotība”, „Ventspils Bērnu pilsētiņas tapšana”, „Atmodas laiks Ventspilī”, „Kā veidot ģimenes ciltskoku?”, „Dokumenta ceļš līdz arhīvam un to saglabāšana iestādes un valsts arhīvā”, „Ko arhīvs

var piedāvāt skolēniem, kā nākotnē veidot skolu un arhīva sadarbību un ciltskoku veidošana”, „Kas ir arhīvs, arhīvglabātavas un dokumenti, kas glabājas arhīvā”.

Daugavpils ZVA piedāvā mācību ekskursiju „Arhīvs. Dokumenti. Vēstures avoti”.

Rēzeknes ZVA skolām piedāvā vēstures stunda arhīvā- vidusskolas, ģimnāzijas audzēkņiem par nozīmīgākajiem Latvijas vēstures notikumu atspoguļojumu RZVA dokumentos (1945-1960, 1988-1995).

Dokumentu popularizēšana radio un televīzijas raidījumos

2017. gadā LNA speciālisti piedalījās šādos radio un televīzijas raidījumos:

- Latvijas Radio 1:
 - raidījums "Kultūras Rondo": "Strīds par padomju gadu filmām formāli izbeigts. Neskaidrības palikušas". 23.02.2017. (LV KFFDA);
 - raidījums „Augstāk par zemi" par avotu izdevumu "J.F.Dēriņš. Ko es nekad negribētu aizmirst jeb atmiņas no manas dzīves" 21.01.2017. (LVVA);
 - raidījums "Kā labāk dzīvot" 11.08.2017. „Par ģenealoģijas pētniecību”. 11.08.2017. (LVVA).
- Radio 4 par LNA PDVA dokumentu izmantošana sociāli tiesisko pieprasījumu izpildē. 23.08.2017. (PDVA).

LVKFFDA rīkotie kino lektoriji „Kino pauze”

Arī 2017.gadā LVKFFDA turpināja organizēt sabiedrības interesi ieguvušos kinolektorijus, kas piedāvā tematisku lekciju ciklu ar filmu noskatīšanos - kino lektoriju „Kino pauze”.

Arhīvu dokumentu izmantošana citu organizāciju un institūciju projektos

LNA arhīvu dokumenti daudz tiek izmantoti citu valsts, pašvaldību un nevalstisko institūciju projektos. Īpaši jāatzīmē, Latvijas valsts simtgadei laika periodā no 2017-2021. gadam veltītajos pasākumos, kuru organizē un plāno Latvijas reģionos.

LNA arhīvu dokumenti, tikuši izmantoti projektā Latvijas muzeju kopizstādes „Latvijas gadsimts” sagatavošanā, LU Latvijas Vēstures institūta topošajā enciklopēdijā, Virtuālās Nacionālās enciklopēdijas sagatavošanā, kas tiks atvērta 2018.gada beigās.

Ventspils ZVA dokumentu izmantošana pasākumā par Ventspils Mūzikas vidusskolai veltītā pasākumā. 12.02.2027. Ventspils teātra namā „Jūras vārti”

Dokumentu popularizēšana plašsaziņas līdzekļos un sociālajos tīklos

No 2015. gada jūlija sākusi darboties jaunā LNA mājaslapa <https://www.arhivi.gov.lv>.

Aizvien nozīmīga loma LNA dokumentu popularizēšanā un komunikācijā ar sabiedrību ir LNA aktīvajai darbībai sociālajā tīklā *Facebook*, regulāri sagatavojot arhīva dokumentu publikācijas un komentārus.

LNA dokumenti tikuši ievietoti arī video koplietošanas tiešsaistes sociālā tīkla tīmekļa vietne *Youtube*, portālā „*Delfi*”, portālā www.historia.lv u.c.

Pārskata perioda LNA konts *Facebook* papildināts ar 56 fotodokumentu galerijām par dažādiem tematiem no LVKFFDA fondiem.

2017. gadā LVKFFDA *Youtube* video kanālu papildinājis ar 9 audiovizuālo dokumentu un skaņas dokumentu fragmentiem.

LNA konts *Facebook* regulāri tiek papildināts ar dokumentu kopijām un komentāriem arī no citiem LNA arhīviem. Tā piemēram no Siguldas ZVA un Liepājas ZVA. Rēzeknes ZVA tajā ievietojis 19 rakstus par Rēzeknes institūciju un organizāciju vēsturi no arhīva un kino foto dokumentiem. LNA *Facebook* konta sekotāju skaits ir 2.7 tūkst.

Informācija par arhīvu aktualitātēm regulāri tiek ievietota reģionu interneta portālos, informatīvajos un reklāmas izdevumos, kā arī Latvijas valsts simtgades mājaslapā <https://www.lv100.lv>

LNA arhīvu materiāli regulāri tiek publicēti arī tradicionālajos preses izdevumos, piemēram, laikrakstos „Latvijas Vēstnesis”, „Latvijas Avīze”, reģionālajā presē: „Kurzemes vārds”, „Ventas Balss”, „Jelgavas vēstnesis”, „Jelgavas novada ziņas”, „Aizputes novada avīze”, „Liesma”, „Rēzeknes vēstis u.c.

Citi uz sabiedrības informēšanu vērsti pasākumi

LNA arhīvi regulāri piedalās uz plašas sabiedrības informēšanu orientētos pasākumos, piemēram, Atvērto durvju dienās, Karjeras dienās, Eiropas Kultūras mantojuma dienā, Baznīcu naktī, Muzeju naktī.

Par tradīciju kļuvusi LNA arhīvu piedalīšanās Valsts kancelejas organizētajās Valsts pārvades institūciju atvērto durvju dienās, kuru laikā arhīvi piedāvā dažādus pasākumus interesentiem, piemēram, ekskursijas, izstādes u.c.

Atvērto durvju dienas LNA arhīvos tiek organizētas par godu starptautiskajai arhīvistu dienai.

LNA piedalās Eiropas Kultūras mantojuma dienās. 2017. gada Eiropas Kultūras mantojuma dienu devīze bija „Vēsturisko notikumu vietas Latvijā”. LNA piedalījās Liepājas Svētās Trīsvienības katedrāles rīkotajā pasākumā „sarunas tornī” ar slaidšovu par tēmu „Somu jēgeri Latvijā” un LVKFFDA sagatavoto sižetu „Pirmais pasaules karš un Latvijas valstiskuma veidošanās”.

Atzīmējot Pasaules audiovizuālā mantojuma dienu 2017.gada 27. oktobrī, kura noritēja ar moto „Atklāj, atceries un dalies” LVKFFDA aicināja ielūkoties Latvijas kino vēsturē un no jauna atklāt labi aizmirsto, uzzināt iepriekš neapjausto un pastāstīt par saviem jaunatklājumiem arī citiem.

LNA turpina akciju „Saglabāsim Latvijas valstiskuma dibināšanas un atjaunošanas dokumentārās liecības”, lai nepazaudētu mūsu tautai nozīmīgas dokumentārās liecības. Arhīvs aicina Latvijas iedzīvotājus, kuru rīcībā ir vēsturiskas fotogrāfijas, dokumenti, dienasgrāmatas, vēstules, audio un video materiāli, tos nodot arhīvam. Akcija tiks turpināta līdz 2021. gadam kā Latvijas simtgades iniciatīva.

Sadarbībā ar Latvijas Republikas vēstniecību Īrijas Republikā un Īrijas latviešu asociācija „*LatWest*” Klērmorisas pilsētas bibliotēkā, Meijo grāfistē (Īrija), notika 1991. gada janvāru barikāžu gadadienai veltīts atceres pasākums. Ar Latvijas vēstniecības Īrijā un Latvijas Nacionālā arhīva atbalstu tajā tika eksponēta LNA izstāde „Latvija 1991”.

Īrijā rīkotajās Novadu dienās, 2017. gada 26.-29.aprīlī norisinājās Zemgales dienas, ko organizēja Īrijas - Latvijas Tirdzniecības kamera un latviešu diasporas asociācija "LatWest" sadarbībā ar Latvijas vēstniecību. To ietvarā tika eksponēta LNA izstāde par 1990.g. 4.maija Latvijas neatkarības deklarāciju.

2.6. Dokumentu saglabāšana

2018.gada 1.janvārī LNA glabājas vairāk nekā 22.13 milj. glabājamās vienības. Salīdzinot ar 2017.gada 1.janvāri, glabājamo vienību skaits palielinājies par 160 tūkst.

LNA glabātavu kopējais noslogojums ir 94.4%, salīdzinot ar iepriekšējo gadu, tas ir palielinājies par 1%. LNA glabātavu kopējā platība samazinājusies par 351 m², jo, lai optimizētu Latvijas Nacionālā arhīva infrastruktūru LNA ēku skaits samazinājies par vienu, Cēsu ZVA ir atbrīvojis ēku Cēsīs, Pils ielā 7.

Visvairāk noslogotie arhīvi atrodas Rīgā un Kurzemes reģionā. Visnoslogotākie ir PDVA un Alūksnes ZVA – 100%. Nedaudz mazāk noslogoti ir LVA – 99.7%, LVVA – 98%, Ventpils ZVA – 96.7%, Tukuma ZVA- 96.2 % un Siguldas ZVA – 95%. Vismazāk noslogots ir Cēsu ZVA - 75%, Rēzeknes ZVA – 77.4%. Pārējo arhīvu noslogojums ir no 81% - 90%.

Visās glabātavās regulāri veikts mikroklimata monitorings. Monitoringa rezultāti tika reģistrēti VVAIS, kas ļaus veikt precīzākus mikroklimata izmaiņu pētījumus vairāku gadu griezumā.

Nozīmīgs LNA darbības virziens ir nodrošinājuma un izmantošanas fonda veidošana, dokumentu digitalizācija dokumentu pieejamības paplašināšanai. Sagatavojot dokumentus mikrofilmēšanai un digitalizācijai, tiek veikta to profilaktiskā apstrāde un konservācija. DPSD nodrošinājuma un izmantošanas fondu veidoja LVA un LVVA dokumentiem. Nodrošinājuma fonds sagatavots plānotajā apjomā.

Dokumentu digitalizācija veikta LVA, LVVA, KFFDA un PDVA dokumentiem. Izgatavoti 904.8 tūkst. digitālie faili. LVVA tika digitālizētas kartes, pergamenti, Latvijas simtgadei atlasīti dokumenti, dokumenti interneta vietnei "Raduraksti", un projekta "Family Search" izpildei atlasīti dokumenti, LVA – Hūvera universitātes dokumenti, ebreju krimināllietas projekta Izraēlas Nacionālā holokausta un varonības memoriālam „Yad Vashem” izpildei un kartotēkas, PDVA - projekta "Yad Vashem" izpildei atlasīti dokumenti, KFFDA – montāžas lapas un albumi. Veikta arī mikrofilmu digitalizācija. LVVA digitālizētas baznīcu grāmatu mikrofilmas, LVA partijas arhīva mikrofilmas. 2017. gadā projekta ietvaros no "Family Search" saņemtas 4 fondu 141 343 GV jeb 1 925 156 datnes (18,99 TB). Periodā no 2016. gada arhīvs no "Family Search" saņēma un uzskaitīja 4 arhīva fondu 149 234 GV 2 281 401 datni Pārskata periodā pabeidza arhīva fonda Nr. 5601 "Armijas štāba personas lietu kolekcija" un Nr. 7175 "Rīgas Politehniskais institūts" dokumentu digitalizēšanu un turpināja digitalizēt arhīva fonda Nr. 2996 "Rīgas Prefektūras pasu lietu kolekcija" dokumentus.

Restaurācija veikta LVVA, LVA, LVKFFDA dokumentiem, t.sk. pergamentu, vaska zīmogu, lakas zīmogu, ādas iesējumu un lielformāta dokumentu restaurācija.

LNA infrastruktūras uzturēšana

LNA ir izvietots 22 ēkās visā Latvijas teritorijā. Vecākā no LNA rīcībā esošajām ēkām – LNA administrācija, būvēta 1640. gadā, jaunākā – pieņemta ekspluatācijā

1985. gadā. Tikai viena LNA ēka (Latvijas Valsts arhīvs, Bezdēlīgu ielā 1) ir celta kā arhīva būve, pārējās ēkas ir pielāgotas arhīva vajadzībām.

Ēkas ir novecojušas, un to tehniskais stāvoklis dažreiz rada bažas par ēku drošību. Pašlaik būvinspekcija ir apsekojusi lielāko daļu no LNA pārziņā esošajām ēkām un rakstiski informējusi LNA un VNĪ par konstatētiem trūkumiem. Vairākas LNA izmantotās ēkas tiek nomātas no privātpašnieka vai atrodas uz privātās zemes, līdz ar to ir būtiski papildus izdevumi par zemes nomu, uz kurām atrodas ēkas.

Lielākajā daļā LNA ēku ir energoefektivitātes problēmas.

Ēku infrastruktūra – apkures, ventilācijas, elektroapgādes un ūdensapgādes sistēmas ir novecojušas, un tādēļ regulāri tiek veikti nelieli remonta darbi, lai sistēmas varētu normāli funkcionēt. Ir izmainījušās ugunsdrošības noteikumu prasības un līdz ar to jauno prasību normu ieviešana prasa papildus izdevumus. Ikgadējās ugunsdrošības pārbaudes uzrāda dažādas problēmas arhīvu ēku ugunsdrošībā, jo ir novecojušas ugunsgrēka atklāšanas sistēmas, ir neatbilstoši ugunsdzēsāmie aparāti, nedarbojas automātiskās ugunsdzēsšanas sistēmas u.c.

Arhīva rīcībā esošo ēku uzturēšana un to infrastruktūras sakārtošana atbilstoši prasībām ir nozīmīgs LNA darbības virziens, kurā tiek ieguldīta liela daļa finanšu līdzekļu. Diemžēl LNA rīcībā esošie finanšu līdzekļi ir nepietiekami, ierobežoti, lai varētu uzlabot ēku tehnisko stāvokli. Katru gadu tiek izvērtēta esošā situācija, noteiktas prioritātes un izstrādāts remontdarbu plāns.

2017.gadā, lai novērstu kritiskākos apdraudējumus dokumentu saglabāšanai, izvērtējot prioritātes, uzlabojumi veikti kopumā 5 no LNA ēkām:

- 1) ēkai Rūpniecības ielā 1, Alūksnē, atjaunota ēkas pamatu hidroizolācija, lai novērstu lietus ūdens nonākšanu ēkas pagraba stāvā izvietotajās arhīva dokumentu glabātavās, kas veicināja pelējumu un ēkas pamatu konstrukciju bojājumus
- 2) ēkai Cempu ielā 13, Valmierā veikts jumta un parapeta remonts saskaņā ar Būvniecības valsts kontroles biroja atzinumu, novērsta lietus un sniega ūdeņu iekļuve glabātavās un potenciālie bojājumu ēkas konstrukcijām.
- 3) ēkai Ata ielā 1, Rīgā veikt 10 logu nomaiņu, novēršot apdraudējumu darbiniekiem (logi varēja jebkurā brīdī izkrist) vienlaicīgi uzlabojot telpu siltumefektivitāti. Šeit pēc iedzīvotāju sūdzībām par arhīva nožogojuma stāvokli, ņemot vērā iespējamo apdraudējumu blakus esošajai autobusa pieturai un arhīvā ēkas drošībai, veikts nožogojuma un vārtu remonts
- 4) ēkai Skandu ielā 14, Rīgā izstrādāts elektrības pieslēguma projekts, lai novērstu ēkas energoatkarību, jo pašreizējais pieslēgums ir atzars no VEF Radiotehnikas RRR ēkām, no kurām divām jau ir sākusies demontāža. Projekts tiks realizēts 2018.g. Lai nodrošinātu dokumentu pieņemšanu 2018. un 2019.g., šajā ēkai izveidoti 2 jauni glabātavu boksi 300 m² katra. Lai nodrošinātu apmeklētāju un darbinieku pārvietošanos, kā arī glabājamo vienību piegādi lasītavai, veikts lifta šahtas remonts. Šahta bija sākusi deformēties un sienās bija parādījušās plaisas
- 5) ēkai Šmerļa ielā 5, Rīgā, lai izvairītos no avārijas situācijas un nodrošinātu nepārtrauktu ēkas apgādi ar ūdeni, veikta sarūsējušā maģistrālā ūdensvada cauruļu nomaiņa, kā arī, lai novērstu lietus ūdeņu iekļuve glabātavās tika veikta jumta seguma nomaiņa.

2.7. Dalība zinātniskajās konferencēs

Arhīvu pētnieki ar ziņojumiem regulāri piedalās zinātniskajās konferencēs un semināros gan Latvijā, gan ārpus tās robežām, iepazīstinot ar pētījumiem, kas veikti, izmantojot LNA arhīvu dokumentus.

LNA pētnieki ar referātiem pārskata periodā piedalījās:

Jelgavas Vēstures un mākslas muzeja konferencē „Ziemassvētku kaujam 100 gadi. Toreiz un tagad – kultūrvēsturiskais mantojums” 05.01.2017. ar referātu „Uz divu laikmetu robežas: Ziemassvētku kauju nozīme Latvijas vēsturē”.

Starptautiskā zinātniskajā konferencē „Demokrātiskie procesi Austrumu un Centrālajā Eiropā 1917.gadā: politiskie, sociālie un kultūras aspekti” 28.04.2017. Latvijas Kara muzejā ar referātu „Demokrātijas ideāls un Latvijas sabiedrība 1917.gadā”.

Zinātniskajā konferencē "Liepāja Latvijas Neatkarības karā, 1918–1920". 11.-12.05.2017. ar referātu "Liepājas cietums Neatkarības kara laikā, 1919–1920" un ar referātu „Politiskā situācija Liepājā 1919.gada janvārī”.

Starptautiskā zinātniskajā konferencē „*Siuru 100*” 17.05.2017., Tallinā (Igaunija) ar referātu „*Heroes and Traitors: Latvian Writers and the War of Independence, 1918-1920*”

Starptautiskā Arhīvu izpētes centra „*ICARUS*” delegātu konferencē „*Co-operative Estonia*” Igaunijā 29.05.2017. ar ziņojumu par LNA sadarbības projektiem.

Baltijas arhīvistu sanāksmē „Arhīvi – moderni, gudri un atvērti” Palangā (Lietuvā). 31.05.- 02.06. 2017. ar ziņojumiem par LNA ēku siltināšanu un modernizācijas problēmām, par Lielbritānijas Latviešu dokumentācijas centra un arhīva dokumentu digitalizēšanas projektu, par paleogrāfijas semināriem un pētniecību Latvijā, par jaunizveidoto datubāzi „Redzi, dzirdi Latvijū!” un nākotnes plāniem ievietot tajā arī foto un skaņas dokumentus.

Baltijas kultūras mantojuma tīkla „*Baltic Teritage Network*” seminārā Rīgā, priekšlasījumi „*Digitizing Latvian records in the United Kingdom*” un „*Latvian Song Festival in Esslingen in 1947 and 2017*”. 20.06.2017.

12.Baltijas studiju konference Rīgā, Latvijas Universitātē 21.06.2017. ar referātu "*The Latvian Honorary Consulate in Sydney (1921 – 1958): New Sources and New Conclusion*".

7.starptautiskajā seminārā „Pagātnes atspulgi. Jaunākās rokrakstu un iespieddarbu atjaunošanas un saglabāšanas tehnoloģijas” Armēnijā, 25.09.-29.09.2017. ar referātu „Iesējumu restaurācija Latvijas Nacionālajā arhīvā”.

Latvijas Nacionālā vēstures muzeja konference "Dauderu namam 120: Sarkandaugavas saimnieciskais, sociālais un kultūrvēsturiskais konteksts" 04.10.2017. ar referātu "Kā Sarkandaugavā cīnījās ar žūpību. 19. gs. beigas – 1940. gads: atturības organizāciju darbības virzieni".

Kuldīgas muzeja konferencē "Biedrību darbība Kurzemē". 25.10.2017. ar referātu "Ventspils Latviešu biedrības sabiedriskās aktivitātes, 1918-1940".

Letonikas VII kongresa sekcijā „Gaisma ēnu galerejā: Latvijas mākslas vēstures zaudējumi un atradumi topošos pētījumos” 27.10.2017. ar referātu „Papildinājumi 19.gadsimta un 20.gadsimta sākuma Latvijas mākslinieču „galerijai””

Čehijas Totalitāro režīmu pētniecības institūta konferencē: „*100 Years from the Creation of the Soviet State Security Organization Cheka (1917-2017)*”. 02.11.-03.11.2017. Prāgā ar referātu „*Latvians in Soviet Cheka in the 20th century*”

Zinātniskā konference "No visa bēgu un pēc visa ilgojos" - Hildai Vīkai 120. Dobelē 10.11.2017. ar referātu "Portretu glezniecība Hildas Vīkas daiļradē".

Starptautiskā konferencē „Access to Archives as Part of the Right to Information” Ukrainā 15.11.2017. ar ziņojumu Latvijas Nacionālais arhīvs. Ceļā uz pieejamību, atvērtību, mūsdienīgumu”.

2.8. Projekti

ERAF projekts "Kultūras mantojuma satura digitalizācija (1. kārtā)"

2017. gadā Latvijas Nacionālā bibliotēka kopā ar sadarbības partneriem – Latvijas Nacionālo arhīvu, Valsts kultūras pieminekļu aizsardzības inspekciju un Kultūras informācijas sistēmu centru uzsāka īstenot Eiropas Reģionālās attīstības fonda (ERAF) projektu "Kultūras mantojuma satura digitalizācija (1. kārtā)". ERAF projektā līdz 2021. gadam digitalizēs teksta dokumentus, kartes, fotogrāfijas, skaņas ierakstus, kinodokumentus, videodokumentus, muzeju priekšmetus, kultūras pieminekļus, veiks arī kultūras norišu un nemateriālā kultūras mantojuma vērtību fiksāciju.

Projekta virsuzdevums ir nodrošināt Latvijas kultūras mantojuma plašu pieejamību sabiedrībai digitālajā vidē, kas kalpo par pamatu nacionālās identitātes stiprināšanai, kultūras, zinātnes, zināšanu sabiedrības un radošo industriju attīstībai, un nodrošināt ilgtspējīgu nacionālā kultūras mantojuma ilgtermiņa saglabāšanu digitālā formā, atkārtotas tā izmantošanas iespējas jaunos produktos un pakalpojumos, kā arī iekļaušanos vienotā Eiropas un pasaules kultūras digitālajā telpā.

2017. gadā Latvijas Nacionālais arhīvs izsludināja Kinodokumentu digitalizācijas iepirkuma konkursu, kurā piedalījās vairāki pretendenti, arī ārvalstu pārstāvji. Iepirkuma konkursā uzvarēja, un tiesības veikt kinodokumentu digitalizāciju un restaurāciju ieguva Latvijas pretendents „Studija Lokomotīve”.

ERAF projekta ietvaros izgatavotās kinodokumentu digitālo kopiju datnes glabāsies Latvijas Nacionālās bibliotēkas un Latvijas Nacionālā arhīva datu serveros. Kinodokumentu digitālās kopijas pilnā apjomā būs pieejamas Latvijas Valsts kinodokumentu arhīva datubāzē arhīva lasītavā un arī citu Latvijas Nacionālā arhīva struktūrvienību lasītavās dažādās Latvijas pilsētās. Kinožurnālu, hroniku un dokumentālo materiālu kolekcijas digitālās kopijas būs publiski pieejamas apskatei Latvijas Nacionālā arhīva vietnē. Dokumentālo filmu kolekcijas digitālās kopijas un Latvijas 15 filmu izlases digitālas kopijas varēs aplūkot Latvijas kino centra portālā.

3. Starptautiskā sadarbība

LNA ir globālās profesionālās organizācijas *Starptautiskā arhīvu padome (ICA)* dalībnieks.

LNA ir pārstāvēts Eiropas komisijas *Eiropas arhīvu ekspertu grupā*, Eiropas Komisijas organizētajā dalībvalstu pārstāvju darba grupā par "e-Arhivēšanu" un neformālajā *Eiropas Savienības nacionālo arhīvistu padomē*.

LNA speciālisti darbojas arī Baltijas arhīvu organizācijās- *Baltijas kultūras mantojuma tīkls (BaltHerNet)*, kas veic sadarbības koordinēšanu baltiešu diasporas arhīvu apzināšanā pārvaldībā, un *Baltijas audiovizuālo arhīvu padomē (BAAC)*, kas apvieno Baltijas, Skandināvijas, Kanādas u.c. valstu audiovizuālo arhīvu institūcijas un speciālistus.

Pamatojoties uz 2016. gadā noslēgto sadarbības memorandu starp Latvijas Nacionālo arhīvu un Bosnijas un Hercegovinas arhīvu, 2017. gada aprīlī Sarajevā tika eksponēta Latvijas Nacionālā arhīva izstāde „Baltijas ceļš – akcija brīvības vārdā”.

2017.g. 28.maijā Dublinā notika Latvijas, Lietuvas un Igaunijas vēstniecību rīkots publiskās diplomātijas pasākums "Baltijas diena", kas bija veltīts gaidāmajai minēto valstu simtgadei. Baltijas dienas ietvaros Latvijas vēstniecība eksponēja Latvijas Nacionālā Arhīva sagatavoto izstādi " Mēs Latvijai!" par 1990.g. 4.maija deklarācijas pieņemšanu un vēsturisko nozīmi, tādējādi uzsverot Latvijas valsts tiesiskās nepārtrauktības principu.

2017.gada 1.-22.augustā LNA LVA piedalās latviešu diasporas atbalsta projektā „Zviedrijas latviešu organizāciju arhīva sakārtošana” Zviedrijas Valsts arhīvā.

Starptautiskā zinātniska konference „*Cultural Heritage Materials – University, REsearch and Folklore Archives in the 21th Century*” notika 21.08.-25.08.2017.gada, Rīgā. Konference organizēja Starptautiskās Arhīvu padomes Universitāšu un zinātnes arhīvu sekcija sadarbība ar LNA un Latvijas Universitātes Literatūras, folkloras un mākslas institūta Latviešu folkloras krātuvi.

2017. gadā LNA ar saviem dokumentiem piedalījās Lietuvas Centrālā Valsts arhīva izstādes "Lietuvas un Latvijas brīvības cīņas" veidošanā. Izstāde tika veidota Lietuvas Republikas 100.gades programmas ietvarā. Izstāde tika atklāta Viļņā 2017.gada novembrī. Rīgā un Latvijas reģionos izstāde tiks eksponēta 2018.gadā.

4. Sadarbība ar nevalstisko sektoru

Jau tradicionāli LNA veidojas cieša sadarbība ar Latvijas Arhīvistu biedrību, kas ir vienīgā profesionālā nevalstiskā arhīvistu organizācija Latvijā.

LNA iesaistīja biedrības pārstāvjus normatīvo aktu projektu izstrādē, organizēja tikšanās ar valsts un pašvaldību institūciju pārstāvjiem par dokumentu un arhīvu pārvaldības problēmām.

Sadarbībā ar biedrību realizēti arī vairāki VKKF atbalstīti projekti – izdots žurnāls „Latvijas Arhīvi” un organizēti Latvijas Valsts vēstures arhīva zinātniskie lasījumi.

Ar Valsts kultūrkapitāla fonda atbalstu un sadarbībā ar Latvijas arhīvistu biedrību sagatavotas izstādes "Vēsturnieks arhīvā - Melitai Svarānei 100" un "Nācija karā: Latvija 1916./1917. gadu mijā".

LNA sniedza arī metodisko un praktisko palīdzību 40 nevalstiskajām organizācijām dokumentu un arhīvu pārvaldības jautājumos.

LVA jau tradicionāli sadarbojas ar latviešu trimdas organizācijām, lai nodrošinātu to dokumentu nonākšanu LNA un pēc iespējas pilnīgāku un daudzveidīgāku vēstures liecību saglabāšanu nākamajām paaudzēm.

5. Personāls

LNA 2017.gadā vidēji bija 423 amata vietas, faktiski vidējais nodarbināto skaits bija 422 no kuriem ierēdņi – 26% (112) un darbinieki – 74% (310). Vidējā mēnešalga 2017.gadā – 725.99 *euro*.

Vidējā mēnešalga: 2017.gadā – 726 *euro*, 2016.gadā – 698 *euro*, vidējais pieaugums 2017.gadā – 4%.

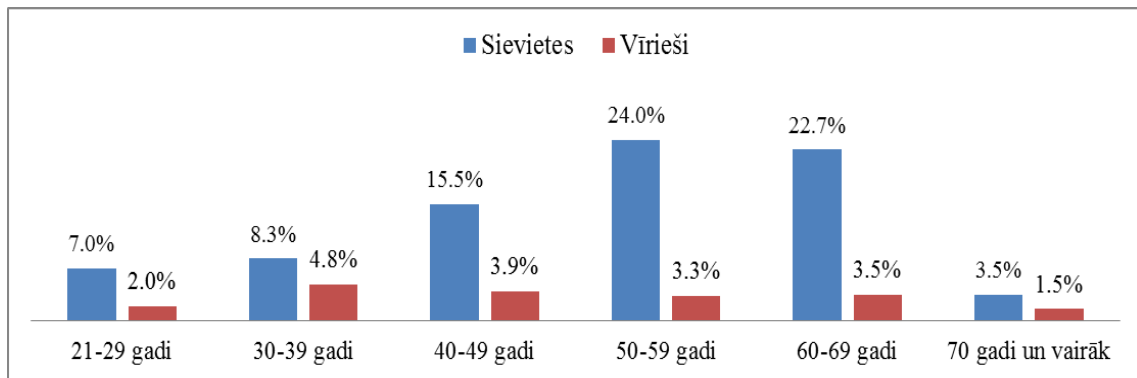
2017.gadā augstākā izglītība bija 66% (304) LNA nodarbināto. Ierēdņiem augstākā izglītība – 100% (113), bet darbiniekiem – 52% (191).

2017.gadā 6 LNA nodarbinātie bija absolvējuši augstāko izglītības iestādi, no tiem 2 ieguva inženierzinātņu maģistra grādu materiālzinātnēs, 1 ieguva bakalaura grādu mākslā, 1 ieguva pirmā līmeņa profesionālo augstāko izglītību restaurācijā, 2 ieguva pirmā līmeņa profesionālo augstāko izglītību personāla speciālista specialitātē.

LNA 2017.gadā pieņemti – 33 nodarbinātie un atbrīvoti – 37 nodarbinātie. Nodarbināto mainīgais koeficients ir 0.15 (15.28%) un atjaunošanās koeficients ir 0.08 (8.01%).

LNA 2017.gadā uz vakantajām amatu vietām izsludināti 20 konkursi, pieteikušies 134 pretendenti.

2017.gadā vidējais nodarbināto vecums – 51 gads. Attiecīgi sievietes – 81% (371) un vīrieši – 19% (87). Lielākais nodarbināto skaits bija vecuma grupā no 40 līdz 69 gadiem – 72% (334).

5.att. Sadalījums pa vecuma un dzimuma grupām

Lai pilnveidotu zināšanas, kas nepieciešamas amata pienākumu izpildei, kā arī atbalstītu viņu profesionālo izaugsmi, kas nepieciešamas amata pienākumu izpildei 2017.gadā apmācībās piedalījās – 38% (172) LNA nodarbinātie, no tiem:

Semināri, kursi, apmācības	
Vadītāju apmācība (No procesa uz mērķi, No speciālista par vadītāju)	22 %
Informācijas sistēmās esošo datu un dokumentu izvērtēšana un Institūciju dokumentu un arhīvu pārvaldības kārtības ievērošanas uzraudzības aktuālie jautājumi	22 %
Personāla plānošana, piesaiste un atlase, audits, mācību organizēšana, pieredzes apmaiņa	10 %
Arhīvistu profesionālās pilnveides kurss	9 %
Normatīvo dokumentu tiesību normu aktualitātes, ievērošana un piemērošana (Darba likums, Iesniegumu likums, Ugunsdrošība, IIN un VSAOI aprēķināšana, Personu datu aizsardzība, Publiskais pakalpojums)	9 %
Elektroniskie dokumenti: digitālā saglabāšana	9 %
Jautājumu uzdošana un atbilžu sniegšana formālās situācijās angļu valodā	5 %
Ievads fotogrāfiju restaurācijā	4 %
Citi dažāda veida semināri, valodu apguve, excel, Mikrotik, datu analīze	11 %

6. Finanšu resursi

Valsts budžeta finansējums un tā izlietojums *euro*

2.tabula

Nr.p.k.	Finansiālie rādītāji	Iepriekšējā gadā (2016.g.faktiskā izpilde)	2017. gadā	
			apstiprināts likumā	faktiskā izpilde
1.	Finanšu resursi izdevumu segšanai (kopā)	5 985 000	6 349 930	6 340 947
1.1.	dotācijas	5 427 519	5 747 080	5 747 080
1.2.	maksas pakalpojumi un citi pašu ieņēmumi	555 881	601 635	592 652
1.3.	ārvalstu finanšu palīdzība			
1.4.	ziedojumi un dāvinājumi	0	0	0
1.5.	valsts budžeta transferti	1 600	1 215	1 215
2.	Izdevumi (kopā)	6 074 990	6 351 107	6 308 909
2.1.	uzturēšanas izdevumi (kopā)	5 976 022	6 306 852	6 264 654
2.1.1.	kārtējie izdevumi	5 976 022	6 306 852	6 264 654
2.1.2.	procentu izdevumi	0	0	0
2.1.3.	subsīdijas, dotācijas un sociālie pabalsti	0	0	0
2.1.4.	kārtējie maksājumi Eiropas Kopienas budžetā un starpautiskā sadarbība	0	0	0
2.1.5.	uzturēšanas izdevumu transferti	0	0	0
2.2.	izdevumi kapitālieguldījumiem	98 968	44 255	44 255

LNA piešķirtais finansējums tika izmantots noteikto prioritāšu un darbības rezultātu sasniegšanai, kā arī neatliekamo arhīva ikdienas darbu veikšanai.

7. LNA darbības prioritātes 2018.gadam:

1. nodrošināt NDM pieejamību digitālajā vidē, uzlabot un attīstīt arhīva e-pakalpojumus, sekmēt to izmantošanu;
2. veikt kinodokumentu digitalizāciju īstenojot ERAF projekta "Kultūras mantojuma satura digitalizācija (1.kārta)";
3. nodrošināt elektronisko dokumentu pieņemšanu valsts glabāšanā;
4. nodrošināt pilnīgu pāreju uz elektronisko dokumentu apriti, izņemot normatīvajos aktos noteiktos ierobežojumus;
5. nodrošināt Eiropas Savienības regulas 2016/679 par fizisku personu aizsardzību attiecībā uz personas datu apstrādi un šādu datu brīvu apriti un ar ko atceļ Direktīvu 95/46/EK (Vispārīgā datu aizsardzības regula) prasību ieviešanu arhīvu jomā.

Direktore

M.Sprūdža